

את העולם לתקונו, ולמד את בני העולם שיפירו את הקדוש ברוך הוא. זהו שפתיב (שם כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו.

הבאר הזו מאיפה היא? ממי שפל החיים העליונים והתחתונים וקיומם תלויים בו ורואה הכל. זהו שפתיב (דניאל ב) יודע מה בחדשכה והאור עמו שורה.

ובא ראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם מצד הדין הקשה, כשחפרו אותה, מה כתוב? שטנה, והרי פשוטה, עד שהיא בא, ויחפר באר אחרת וגו', ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו, משום שכלם באים מצד הימין, לא הייתה שטנה בעולם, ולא יצא הדין בבאר הזו להשטין להם, כשאין מעשיהם כשרים.

ומהבאר הזו הוא הפתח להפיר את הקדוש ברוך הוא. זהו שפתיב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה. וטרם שיעלה יצחק מן העולם, ברוך את יעקב, ושלחו לחרון להודו, וכשהלך לחרון, מה כתוב? (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה. כיון שראה יעקב את כבודו של הקדוש ברוך הוא מתוך אותה הבאר, שנקראת באר שבע, אז אמר ללבן אעבדך שבע שנים ברחל בתך ברוך הקטנה דייקא.

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים צוה הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן מוסף בשבע פעמים בשנה, כדי להוסיף להם תפנוקים ועדוננים מבית המלך, שישבעו אבות בראשונה - ואחר כך בנים. והם שבע פעמים ולא יותר.

בשבת - כנגד צדיק יסוד עולם, ונקרא כל, ונקרא שבת, להוסיף לו עדוננים מן המזח הנסתר.

כה יא) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו.

האי בירא ממאן הוה. ממאן דכל חיין עילאין ותתאין וקיומיהון תליין ביה. וחזי כלא. הדא הוא דכתיב, (דניאל ב כב) ידע מה בחדשוכא ונהורא עמיה שרא.

ותא חזי, אינון עבדי יצחק בגין דאינון מסטרא דדינא קשייא, כד חפרו לה, מה כתיב, שטנה, והא אוקמוה, עד דאתא איהו ויחפר באר אחרת, ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו, בגין דכלהו אתיין מסטרא דימינא, לא הוה שטנא בעלמא, ולא נפיק דינא בהאי בירא, לאשטנא לון, כד לא מכשרי עובדיהון.

ומהאי בירא, איהו פתחא למינדע ליה לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קיח ט) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה. ועד דלא סליק יצחק מעלמא, בריך ליה ליעקב, ושלחיה לחרון, לאודוגא. וכד אזיל לחרון מה כתיב (בראשית כט א) וירא והנה באר בשדה, כיון דחזא יעקב יקרא דקודשא בריך הוא, מגו ההוא בירא, דאקרי באר שבע. כדן אמר ליה ללבן, אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה דייקא.

תא חזי, לקבל אינון שבעה זכאין, פקיד קודשא בריך הוא באורייתא, לקרבא קרבן מוסף, בשבע זמנין בשתא. בגין לאוספא להו תפנוקין ועדונין מבי מלפא, דישבועון אבהן בקדמיתא, ובתר פן בנין. והם שבעה זמנין ולא יתיר.

בשבתא לקבל צדיק יסוד עולם, דאקרי כ"ל, ואקרי שבת, לאוספא ליה עידונין

בשבת - כנגד צדיק יסוד עולם, שנקרא כל, ונקרא שבת, להוסיף לו עדוננים מן המזח הנסתר.

וּבְרֹאשׁ חֲדָשׁ - כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, שְׁנִקְרָאת לְבִנְהָ.

וביום ט"ו לחדש הראשון - כנגד
אברהם אביהם, שאחוז במדת
החסד ונקרא ראשון. ובעצרת
שבחדש השלישי, שנתנה בו
תורה בשבעה קולות - כנגד
יעקב, שהוא שלישי לאבות,
ואחוז בקל קול יעקב. ובראש
השנה - כנגד יצחק שנולד בו,
ואנו מזכירים בו את עקדת יצחק,
והוא יום הדין, כנגד מדת הדין
שאחוז בה.

ביום הכפורים - כנגד משה,
שהקדוש ברוך הוא קבל בו את
תפלתו, וחס על ישראל, והחזיר
לו את לוחות התורה. בחג
הסוכות - כנגד אהרן, שבזכותו
היו הולכים שבעה עננים שפסו
על ישראל כמו סוכות, ומשום כך
הם עושים סכה. וכל התורה,
כמה סודות עליונים נסתרים בה,
וכשהשבעה הללו מתוספים
בברכות, כל העולם בשלמות
רבה.

פְּרֻשַׁת וַיֵּצֵא

פְּתַח הַיְהוּדִי הָהוּא וְאָמַר, וַיִּקַּח
לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל לְבִנְהָ לַח וְלוֹז
וְעֶרְמוֹן. וַיִּקַּח לוֹ - לְעַצְמוֹ
וּלְתַקְוִינּוֹ. מִקַּל לְבִנְהָ - זֶה סוּד שֶׁל
וַאֲ"ו שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, שְׁנִקְרָא
תְּפָאֲרֵת, שֶׁהוּא אַחֲזוֹ בּוֹ, וְהוּא
כְּמוֹ הַמִּקַּל. לְבִנְהָ - בֶּן לַה"א
הַעֲלִיּוֹן הַנִּסְתָּר. לַח - מִצַּד הַיָּמִים
שְׁנִקְרָאִים חֶסֶד. וְלוֹז - מִצַּד הָאֵשׁ
שְׁנִקְרָאת גְּבוּרָה. וְעֶרְמוֹן - מִצַּד
שֶׁל עַצְמוֹ וְחִלְקוֹ. הַכֹּלל שֶׁל כָּל
הַגּוֹיִם. שֶׁהֵרִי יַעֲקֹב חָכֵם הָיָה
בְּעֶרְמוּמִיּוֹת.

וַיִּפְצַץ בָּהֶם פְּעֻלוֹת לְבָנוֹת. בָּהֶם?
בוֹ הָיָה לוֹ לֹמַר, שֶׁהֵרִי מִקַּל אֶחָד
הָיָה! מַה זֶה בָּהֶם? בְּכָל אוֹתָם
שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁרָמוֹזוֹת בְּפִתּוּב שֶׁל

מְמוֹחָא סְתִימָאָה, וּבְרִישׁ יַרְחָא, לְקַבֵּל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, דְּאֵתְקֵרִיאַת סִיְהָרָא.

ובחמיסר יומא לירחא קדמאָה, לקביל
אברהם אבוהון, דאחיד במדת
החסד, ואקרי ראשון. ובעצרת דבחדש
השלישי, דאתייהיבת ביה אורייתא בשבעה
קולות, לקביל יעקב, דאיהו תליתאי לאבהון,
ואחיד בקל קל יעקב. ובריש שתא, לקביל
יצחק, דאתיליד ביה, ואנן מדפרינן ביה עקדת
יצחק, ואיהו יומא דדינא, לקבל מדת הדין
דאחיד בה.

ביום הכפורים, לקביל משה, דקביל קודשא
ברוך הוא ביה צלותיה, וחס על ישראל,
ואהדר ליה לוחי אורייתא. בחג הסוכות,
לקביל אהרן, דבזכותיה הוו אזלין שבעה
עננין, דחפן על ישראל פסופות, ובגין כך
אינון עבדין סופה. וכל אורייתא, כמה רזין
עילאין סתימין בה, וכד אלין שבעה מתוספין
בברכאן, כל עלמא בשלימו סגיאה.

פְּרֻשַׁת וַיֵּצֵא

פְּתַח הָהוּא יוֹדָאֵי וְאָמַר, וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל
לְבִנְהָ לַח וְלוֹז וְעֶרְמוֹן. וַיִּקַּח לוֹ לְגֵרְמִיָּה,
וּלְתַקְוִינָהּ. מִקַּל לְבִנְהָ, דָּא רְזָא דְוַא"ו דְּשִׂמְאָ
קְדִישָׁא, דְּאֵקְרִי תְּפָאֲרֵת. דְּאִיהוּ אַחֲדִיד בְּהָ.
וְאִיהוּ כְּגוֹוְנָא דְּמִקַּל. לְבִנְהָ, בֶּן (ד' ע"ב) לַה"א
עִילָאָה סְתִימָאָה. לַח, מִסְטָרָא דְּמִיָּא דְּאֵקְרוּן
חֶסֶד. וְלוֹז, מִסְטָרָא דְּאֵשׁ דְּאֵיקְרִי גְּבוּרָה.
וְעֶרְמוֹן, מִסְטָרָא דְּגֵרְמִיָּה וְחוּלְקִיָּה. כְּלָלָא דְּכָל
גּוֹוִינִין. דְּהָא יַעֲקֹב חִפְיָמָא הָוָה בְּעֶרְמִימוֹתָא.
וַיִּפְצַץ בָּהֶם פְּעֻלוֹת לְבָנוֹת. בָּהֶם, בּוֹ הָוָה לִיָּה
לְמִימָר, דְּהָא מִקַּל חֵד הָוָה. מַאי בָּהֶם,
בְּכָל אֵינוֹן שְׁבַע דְּרָגִין, דְּרַמִּיזִין בְּקָרָא, (ד'ה"א
כ"א) דְּלָךְ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה. אֲשֵׁלִים לוֹן

לך ה' הגדלה והגבורה. השלים אותם באותן פצלות לבנות שפצל בהן הצד של האש, וסובב אותן לצד המים. זהו שכתוב מחשף הלכן אשר על המקלות. בא וראה, שבע מעלות ממקלות רמוזות בפסוקים הללו. ויקח לו יעקב מקל - אחת. אשר על המקלות - שתיים. הרי שלש. ויצג את המקלות - שתיים. הרי חמש. יחמו הצאן אל המקלות - הרי שבע.

והם הסוד של שבעה קולות, והם סוד הכתוב (משלי ט) חצבה עמודיה שבעה. והם שבעה ימי בראשית שמאירים מראשית, שנקראת חכמה. והם שבעה עמודים שעליהם הקים הקדוש ברוך הוא את העולם, והכל בסוד השם הקדוש.

בא וראה, כשהיה המקל הזה בידי יעקב השלם, קראה לו התורה מקל. וכאשר היה בידי משה ואהרן, קראה לו מטה. זהו שכתוב (שמות ד) ויקח משה את מטה האלהים בידו. וגם אהרן אחז בו. מה בין זה לזה?

אלא סוד עליון הוא. כשהיה בידי יעקב, קראה לו התורה מקל, מהצד של קל, שהרי יעקב נקרא קול, שכתוב (בראשית כז) הקל קול יעקב, ובקול הוא אחוזו, שהרי זו דרגתו.

ובשהיה בידי משה ואהרן, שהם אחוזים בנצח והו"ד, שהם שני עמודים, נקרא מטה, לשון של תמיכה, שהרי על ידו נסמך העולם בתורה, שיוצאת מבין שני למודי ה' ונתנה על ידם, ועל שהם תומכים את העולם בתורה, שיצאה מבין נצח והו"ד שאחוזים בהם, קראה לו מטה. ומי שאחוז בתורה, תומכת אותו, ומחזיקתו על ירכיו שלא יסטה

באינון קילופין חוורין, דקליף בהו סטרא דאש, ואסחר לון לסטרא דמים. הדא הוא דכתיב, מחשף הלכן אשר על המקלות.

תא חזי, שבע מעלות ממקלות, רמיזין בהני קראי. ויקח לו יעקב מקל, חד. אשר על המקלות, תריין. הא תלת. ויצג את המקלות, תריין, הא חמשה. יחמו הצאן אל המקלות, הא שבעה.

ואינון רזא דשבע קולות, ואינון רזא דכתיב, (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה. ואינון שבע יומי בראשית, דנהרין מראשית, דאיקרי חכמה. ואינון שבע סמכין, דאקים קודשא בריך הוא עליהו עלמא, וכולא ברזא דשמא קדישא.

תא חזי, פד הנה האי מקל בידו דיעקב שלימא, קרי ליה אורייתא מקל. וכד הנה בידיהו דמשה ואהרן, קרי ליה מטה. הדא הוא דכתיב, (שמות ד כ) ויקח משה את מטה האלהים בידו. ואהרן נמי אחיד ביה. מה בין האי להאי.

אלא רזא עילאה הוא, פד הנה בידוי דיעקב, קרי ליה אורייתא מקל, מסטרא דקל, דהא יעקב קול איקרי, דכתיב (בראשית כז כב) הקל קול יעקב. ובקול אחיד, דהא דרגיה הוא.

וכד הנה בידיהו דמשה ואהרן, דאינון אחידין בנצח והו"ד, דאינון תריין סמכין, איקרי מטה, לישנא דסמכא. דהא על ידיהו אסתמיה עלמא באורייתא, דנפיק מבין תריין למודי ה' ואתייהבא על ידיהו. ועל דאינון סמכין לעלמא באורייתא, דנפיק מבין נצח והו"ד, דאחידן בהו. קרא ליה מטה. ומאן דאחיד באורייתא, סמכא ליה, ומחזקא ליה על ירכוי, דלא יסטי לימינא ושמאלא.